

גבי מיכל בת אדם – קורות חיים

נולדתי בעפולה לימימה ולאדם, שניהם חניכי השומר הצעיר בוורשה שעלו לארץ ישראל בסוף שנות ה-30 של המאה שעברה, רגע לפני שפרצה מלחמת העולם השנייה. בזמן מלחמת השחרור עברנו לגור בחיפה במושבה הגרמנית, בה חיו זה לצד זה יהודים וערבים. אבא שלי היה צלם סטילס, שעות רבות ביליתי בישיבה מול המצלמה ואז נולדה בי האהבה לצילום ולאור שבוודאי השפיעה בהמשך על דרכי אל כיסא הבמאי/ת.

אמי הייתה חולה במאניה דפרסיה, אושפזה תכופות במחלקות פסיכיאטריות ולא יכלה לתפקד. למעשה מאז שאני זוכרת את עצמי, אני טיפלתי בה. כשהגעתי לגיל שבע, אבי שלח אותי לקיבוץ מרחביה, אליו נשלחה גם אחותי הגדולה שנים קודם לכן. גדלתי כילדת חוץ בקיבוץ ותחושת החוסר שייכות העמוקה המשיכה ללוות אותי כל חיי.

ניגנתי בכינור מאז שהייתי בת שמונה והעיסוק במוסיקה היה מרכזי בחיי. התכוונתי להיות מוסיקאית. לאחר התיכון התחלתי ללמוד באקדמיה למוסיקה בתל-אביב אצל עדן פרטוש. כדי לקיים את עצמי ניגנתי במחזמר "גבירתי הנאווה" ושם, נחשפתי לעוד צד באישיותי, התשוקה למשחק. החלטתי באופן שהפתיע את סובבי ובמידה רבה גם אותי עצמי, לעזוב את האקדמיה למוסיקה ולעבור ללימודי משחק בבית צבי.

בתום הלימודים קיבלתי תפקיד מרכזי בתיאטרון חיפה (אביגיל, 'ציד המכשפות' מאת ארתור מילר) מיד לאחר מכן גילמתי את סוניה (יהודד וניה' מאת צ'יכוב), אחר כך את פאני (פאני מאת פניול). והמשכתי לתפקידים נוספים במחזות רבים, ביניהם: 'הכבשה' מאת יוסף בר יוסף, 'אחים' מאת דני הורוביץ, 'קץ הימים' מאת הזו (הבימה), 'משחק החלומות' מאת סטרינברג (הבימה), 'קוריולונוס' מאת שייקספיר (הקאמרי), 'שעיר אחד לעזאזל' מאת ניסים אלוני (הקאמרי), 'חיי חזירי' מאת ג'ון ארדן (הקאמרי), 'בשפלי' מאת גורקי (הקאמרי). 'נידוני אלטונה' מאת ז'אן פול סרט (בית לסין), 'בורגים' מאת גורקי (בית לסין) ו'בית ברנדה אלבה' מאת לורקה (החאן).

תפקידי הראשון כשחקנית קולנוע היה בסרטו 'אני אוהב אותך רוזה' של הבמאי משה מזרחי. גילמתי את רוזה הדעתנית והמורדת. התאהבתי במשה והתאהבתי באמנות הקולנוע. הסרט זכה להצלחה גדולה בפסטיבל קאן וקיבל מועמדות לאוסקר בהוליווד. לאחר מכן כך שיחקתי ב'הבית ברחוב שלוש', גם הוא סרט של משה מזרחי וגם הוא זכה במועמדות לאוסקר. שיחקתי בסרטים נוספים של משה שהפך בינתיים לבן זוגי: 'אבו אל בנאתי', 'איש רחלי וינשים'. 'כל החיים לפניו' שגם בו שיחקתי, זכה באוסקר.

שיחקתי בסרטים רבים נוספים, ביניהם: 'עתליה' בבימויו של עקיבא טבת, 'השגריר' (הפקה אמריקאית) 'אלי כהן' (הפקה אמריקאית), 'מלאכים' (הפקה בלגית) ו'הנערה מפראג עם השק הכבדי בבימויה של דניאל ז'אגי (הפקה צרפתית).

החיים עם משה הביאו אותי לפאריס. לא יכולתי לשחק בתיאטרון בגלל השפה ומצאתי את עצמי כותבת תסריט שבו יהיה לי תפקיד. כשסיימתי לכתוב, הצעתי למשה לביים את הסרט. הוא קרא את התסריט ואמר: "למה שאת לא תביימי את הסרט הזה?" כך, במשפט אחד, החלה הקריירה שלי כבמאית קולנוע.

רגעים (1979) סרט על התאהבות של שתי נשים, בכיכובם של אסי דיין, בריגיט קטיון ושלי, היה הסרט הראשון שביימתי. הסרט זכה להצלחה גדולה בפסטיבל קאן והוא נמכר בכל העולם. בארץ צנזרו סצנה מתוכו וטענו שהוא פרובוקטיבי. עם זאת, הסרט זכה בפרס הסרט הישראלי הטוב ביותר של אותה שנה ואני זכיתי בהבנה עמוקה וטוטאלית לגבי עצמי – מצאתי את ביתי בבימוי קולנוע, אמנות שכינסה את כל תחומי אהבתי: מוסיקה, משחק, צילום ואור. המשכתי לביים.

על חבל דק (1980) סרט אוטוביוגרפי שמספר את סיפור ילדותי ומשפחתי: אמי החולה, אבי, אחותי ואני. בכיכובם של גילה אלמגור, אלכס פלג והילדה ליאת פנסקי. בן לוקח בת (1982) סרט על ילדות בקיבוץ מנקודת מבטה של ילדת חוץ. 60 ילדים השתתפו בסרט, לצד השחקנים: תמי ספיבק, הלל נאמן, אילן דר, אסתר זבוקו וגבי אלדור. המאהב (1985) על פי ספרו של א.ב. יהושוע. בכיכובם של יהורם גאון, פאני לויביץ, אביגיל מיכאלי, אאוס חטיב ושלי. אלף נשותיו של נפתלי סימן טוב (1989) על פי סיפור של דן בניה סרי. בכיכובם של ריטה, יוסי פולק, ניסים עזיקרי, גאולה נוני ולבנה פינקלשטיין. אשה זרה (1991) סרט שעסק בהלם קרב. בכיכובם של פאני ארדן, שרון אלכסנדר, יגאל שדה, גידי גוב, אביבה גר, עמי ווינברג, שפיררה זכאי, הלל נאמן, שמואל וילוויני, אלונה קמחי, משה מזרחי וניקול קאסל. הדוד פרץ ממריא (1993) דרמה לטלוויזיה. על פי סיפור של יעקוב שבתאי. בכיכובם של עודד תאומי, תחיה דנון ושלי. איה אוטוביוגרפיה דמיונית (1994) סרט אוטוביוגרפי עם שימוש אקספרימנטלי במושג הזמן. בכיכובם של: ליאת גורן, לבנה פינקלשטיין, גדליה בסר, מיכל זוארץ, אלכס פלג, צחי הר נבו, דוידה קרון, מנשה נוי, אסי הנגבי, שירה לו מונק, קרן טננבאום ושלי. אהבה ממבט שני (1999) בכיכובם של יוסי ידן, נתן כוגן, מיכל זוארץ, יגאל שדה, משה מזרחי, חיים בנאי ואלון אבוטבול. חיים זה חיים (2003) בכיכובם של יעל אבקסיס, משה איבגי, חני נחמיאס משה מזרחי, יגאל שדה, רבקה גור, רבקה מיכאלי ונועה פורט. ריטה שם זמני (2008) בכיכובם של יגאל שדה, משה מזרחי, שירי גדני, יפתח קליין, אורית זעפרן ושלי. מאיה (2010) בכיכובם של לירון בן שלוש, גיל פרנק, שירי גדני, יגאל שדה, מיקי ורשביאק, אלכס אנסקי, אורי לוי, משה מזרחי, יונתן צירצ'י, ריטה שוקרון, נטע פלוטניק, רבקה בכר, ליאת גורן, שלומי אברהם ודביר בנדק. הדרך לאן (2016) בכיכובם של יגאל שדה, הילה פלדמן, שרון אלכסנדר, ישי גולן, משה מזרחי, שירי גולן, אקי אבני, ליאת גורן, לנה אטינגר, טרק קופטי, יפית אסולין, מאיה נתיב וסיגלית פוקס.

*

בני היחיד דניאל, נולד בתום הפקת הסרט יעל חבל דק. היום הוא מוסיקאי והלחין, בין השאר, מוסיקה לסרטי האחרונים. במקביל לכתיבה ולבימוי הסרטים, אני עוסקת שנים רבות בהוראת קולנוע, תוך התמקדות בבימוי שחקנים, בביה"ס לקולנוע באוניברסיטת ת"א. פרסמתי ספר פרוזה (בעקבות הסרט): 'אוטוביוגרפיה דמיונית' וספר שירה: 'יומני בוקרי'. שניהם בהוצאת ידיעות אחרונות. בנוסף, הוצאתי שני דיסקים של קריאת שירה: "היה שלג בארץ אחת ודרדר בארץ אחרת" ו"הגם אני הייתי אז בשיר?" משירי לאה גולדברג. במשך השנים עסקתי תמיד גם בפעילות התנדבותית, חברתית ופוליטית. ב-1994 בזמן הסכמי אוסלו יזמתי עם שותף מעזה, מפגשי נוער ישראלי ופלסטיני מעזה וממחנות הפליטים. המפגשים (שהיו חוויה אדירה לכל הצדדים) נמשכו כשנתיים. הקמתי קבוצת נשים בבית דני בשכונת התקווה, שפעלה במשך שנים רבות. בפגישות עסקנו בתיאטרון ובדרמה תרפיה.